

Előterjesztés (tervezet):

Botlatókövek elhelyezése a Vidám vásár u. 1. szám alatti ingatlan előtti járdába süllyesztve.

A Magyar Zsidó Kulturális Egyesület (továbbiakban MAZSIKE) képviselőjében Kirschner Péter elnök 2024-ben kereste meg az önkormányzatot, hogy 4 db. botlatókövet szeretnének elhelyezni Budapest XVI. kerületében a 116337 hrsz-ú közterületen, a Vidámvásár utca 1. szám alatti ingatlan bejárata előtt a járdába süllyesztve. A MAZSIKE célja, hogy országszerte a holokauszt 81-ik évfordulóján több településen a II. világháborúban elhurcolt és elpusztított honfitársainak állítsanak emléket.

A botlatókövek, vagy botlókövek (mindkét elnevezés használatos) Gunter Demning német szobrász alkotásai. A nemzetiszocializmus áldozatai előtt tisztelgő, macskakőre rögzített 10x10 centiméteres réz emléktáblák, amelyeket az áldozatok egykori utolsó állandó lakhelye előtt helyeznek el a járdába süllyesztve. Botlatókőből mára Európa különböző országaiban több mint 100.000 db található.

Az önkormányzati elvi támogatáson túl, a MAZSIKE további segítséget kér a botlatókövek helyszínének előkészítéséhez, a réz emléktáblák rögzítéséhez és elhelyezéséhez.

A 4 db botlatókő özv. Silberstein Dávidné, leánya Mezei Andorné Silberstein Olga, unokája, az akkor 9 éves Mezei Zsuzsika és fia Silberstein György (a labdarúgó berkekben Szeder volt a neve) néhai cinkotai lakosoknak állítana emléket, akiket az utolsó szabadon választott lakhelyükről a korabeli Kossuth Lajos (napjainkban Vidámvásár) utcából deportáltak Auschwitzba.

A 4 db botlatókövet és a 4 db réz emléktáblát a MAZSIKE készítette.

Az emléktáblák a MAZSIKE tulajdonában maradnak, a további karbantartásukat, esetleges pótlásukat is ők vállalják.

Mellékletek:

- Silberstein (Szeder) György neve a Barcelona FC múzeumában található emléktáblán

Vidámvásár utca 1.

ITT LAKOTT
SILBERSTEIN DÁVIDNÉ
GOLDMANN IRÉN
SZ.1892
DEPORTÁLTÁK 1944.VI.30-ÁN
MEGÖLTÉK AUSCHWITZBAN

ITT LAKOTT
MEZEI ANDORNÉ
SILBERSTEIN OLGA
SZ.1910
DEPORTÁLTÁK 1944.VI.30-ÁN
MEGÖLTÉK AUSCHWITZBAN

ITT LAKOTT
MEZEI ZSUZSANNA
SZ.1935
DEPORTÁLTÁK 1944.VI.30-ÁN
MEGÖLTÉK AUSCHWITZBAN

ITT LAKOTT
SILBERSTEIN GYÖRGY SZEDER
SZ.1914
MUNKASZOLGÁLATOSKÉNT
MEGÖLTÉK 1945.V.1-ÉN
BIRNBAUMBAN

**Nagyszerűen
sikerült Szeder
bemutakozása
az FC Barcelona
első csapatában**
ő rugta csapatának győztes
gólját

Kettétört karrier.

Az 1934/35-ös szezon elején került sor egy újabb magyar labdarúgó bemutatására az FC Barcelonánál, aki a budapesti Soroksár SC labdarúgója volt. Szeder, alias Silberstein György 1934-ben, 20 évesen mutatkozott be a Soroksár SC csapatában, egy Magyar Kupa-mérkőzésen. Híre külföldre is eljutott, többek között a katalán fővárosba, ahol a Barça padján ekkor a már említett magyar edző, a csapat korábbi kiemelkedő kapusa, Plattkó Ferenc ült. Az ő hívására érkezett Barcelonába, ahol 1934.

október 10-én került sor a bemutatására. Nem sokkal később már a pályán volt, mint az FC Barcelona nagyreményű balszélsője, bal oldali támadója. Első meccsét a Barça színeiben 1934. október 21-én játszotta a katalán bajnokság keretein belül. Javarészt barátságos meccseken lépett pályára, összesen öt alkalommal és ezeken két gólt ért el. Az 'ElMundo Deportivo' című katalán sportújságban azonban rendszerint Czeder néven említették a csapat-összeállításokban.

Hivatalos meccseken azért nem léphetett pályára, mivel a Magyar Labdarúgó-szövetség ehhez nem járult hozzá, játékgengedélyét nem volt hajlandó kiadni. Így 1934. november 22-e után hivatalos meccset nem játszhatott a Katalán Óriás színeiben. Szeder ügye így "ellaposodott", és 1935. január végén kénytelen volt hazatérni Magyarországra – meglehetősen nehéz körülmények közé. Szeder ígéretesnek induló pályafutása "léket kapott", megtört, így nem volt képes ott folytatni, ahol barcelonai kalandja előtt tartott. Előbb a Budai XI csapatában játszott (1935), majd a Budafok FC-ben (1935-38), majd a következő idényben az Újpest FC-ben lett magyar bajnok. 1938-ban a világbajnokságra készülő válogatott keretbe is bekerült, de az életbe lépett I. zsidótörvény megakadályozta szerepeltetését. 1939-ben újfent külföldön próbált szerencsét: ezúttal a francia Antibes csapatánál, de nem járt sikerrel. Játékos-pályafutását 1940-ben a Nemzeti SC-ben fejezte be. Magyarországi pályafutása azonban nem feltétlenül azért ért véget, mert "kiöregedett", vagy mert sérülésekkel bajlódott. Ennek sokkal fájdalmasabb oka volt. Mégpedig: a származása. Zsidóként nem tartottak igényt a szolgálataira az egyre inkább radikalizálódó, fasiszálódó Magyarországon.

Silberstein György a holokauszt áldozata lett, mindössze 30 évesen 1945. május 1-én gyilkolták meg a birnbaumi munkatáborában. A jeruzsálemi Yad Washem Emlékközpontban olvasható a neve a magyar sportoló áldozatok hosszú listájában.

Így is lehet botlatókövet illeszteni aszfaltborítású járdába

Vidámvásár u. 1.

Botlatókövek elhelyezésére vonatkozó helymeghatározás

Források a hely pontos meghatározásához

1. Térkép:

[Budapest nagyméretarányú kerületi térképsorozata \(1944-1986\)](#)

A térképen látható Budapest, XVI. kerületének felmérésére 1970.ben került sor.

2. Légifelvételek:

[1971.10.28.](#)

[1978.08.19.](#)

[1983.05.27.](#)

3. Támpontokat nyújtanak még a korabeli képeslapok és fényképek.

Az épület története:

Ha Cinkota állomáson egykor leszállt az utazó és befordult a fő utcába, ez volt az első épület. A Gödöllő felé vezető országúttól húsz lépésnyire Kresinszky Márton tulajdonában volt a régi terjedelmes ház, aki ezt egykori cinkotai gyógyszerész apjától örökölte, ebben a házrészben volt Takács István Mátyás királyról elnevezett gyógyszerháza legalább 1904-től.

A kaputól balra volt Silberstein Dávid fűszer-, rőfös és rövidárú üzlete. Az udvarba lépve szemközt egy kertilak volt, ahol békeidőben a cinkotai kaszinó helyiségei voltak, 1916-ban honvédtisztek laktak benne. Eszerint a terjedelmes ház egy része a cinkotai önkormányzat tulajdonában lehetett. A háznak négy lakója volt: a már említett Silberstein Dávid családján és Takács István gyógyszerészen túl dr. Kágyi Aladár törvényszéki albíró, aki 1911-től lakott a házban és Kiss Béla, a későbbi tömeggyilkos bádogosmester, akinek az udvar végén a ház baloldalán egy szoba konyhás lakása volt.

Az 1920-as évek elejéig Cinkotán a házzámozások a községházától indultak. Ezért fordult elő, hogy a sarki házat hol 40-es, hol 50-es házzámként tüntették fel a hirdások.

Silberstein Dávid kereskedő 1909. november 11-én jegyezte el Goldmann Irént (szül.1892.12.26)., Goldmann Bernát (1867 -1943.02.15) ismert cinkotai (Kossuth [L.16.sz.](#)) lakos és neje, Gescheit Róza (1866-1938.03.16) leányát. Silberstein az I.világháború kitörésével a frontra került, sok sebesülést szerezve, kitüntetett főhadnagyként betegem jött haza 1916. második felében.

1922-ben Silberstein Dávid megvette a Kerepesi út és a Kossuth Lajos utca sarkán a Weisz-vendéglővel szemben lévő ingatlant. Silberstein Dávidot fronton szerzett érdemei segítették az egész ház tulajdonának megszerzésében. No meg az a tény, hogy az 1916 májusában felfedezett asszonygyilkosságok miatt túl "népszerű" lett Cinkota szélén lévő öreg épület, senki nem lakott benne örömmel, résztulajdonosai igyekeztek túladni részükön és ezért pár év alatt sokszor cserélt gazdát. Így lett a Silberstein-család otthona a Kossuth L. u.1. szám alatti ingatlan.

Később ugyanitt, a Kossuth L.u.1-ben rendelt 1944-ig dr. Mezei József, továbbá egy 1933-ban készült fotón "Borbély Fodrász" cégtáblát is láthatunk. A nyitott ajtók mögött vsz Arnstein Ödön kezelte vendégei frizuráit vagy vágta szakállukat.

Silbersteinék első gyermeke, Olga 1910-ben, a második, Gyuri 1914-ben született. 1931-ben Mezei Andor fakereskedő, Mezei Adolf vendéglős fia Cinkotáról vette feleségül Silberstein Olgát. 1935-ben megszületett kislányuk, Zsuzsika. 1935-ben a fronton szerzett sebesülései következtében meghalt a családfő Silberstein Dávid. Üzletét ezt követően özvegye és két gyermeke vitte tovább. 1930/1931-es első I. osztályban szereplő cinkotai CTK futballcsapat balszélsője lett Silberstein György, akit 1932-ben a Nemzeti igazolta le. 1934-től a Barcelona csapatában Szeder néven szerepelt, 1938-ban az Újpest bajnokságcsapatában. Ekkor már válogatott kerettag volt, de a zsidó törvények kettétörték pályafutását, munkaszolgálatban lelte halálát. Édesanyja, nővére és annak kislánya 1944-ben Cinkotáról lett deportálva és Auschwitzban lettek meggyilkolva.

A botlatókövek elhelyezésének meghatározó, figyelmen kívül nem hagyható befolyásoló tényezői:

A Silberstein család az épület egészét birtokolta, tehát a meghatározásnál a teljes épület egykori helyszínét vettük figyelembe.

Támpontok:

1. Vidámvásár u. 1.

1. Budapest nagyméretarányú kerületi térképsorozata, 1970

a térképen jól látható az épület alakja, elhelyezkedése, a belső udvarral együtt

2. légifotó, 1971.10.28.

a fotón jól kivehető az épület 1970-es térképen ábrázolt alakja és elhelyezkedése, mely megegyezik a korai képeslapokon és fotókon látható frontoldal tagolásával

3. légifotó, 1978.08.19.

ezen a felvételen a félig lebontott épületet láthatjuk

4. légifotó, 1983.05.27.

a felvételen az üres telek látható

2. Vidámvásár u. 2.

1. az egykori Weisz vendéglő épülete (ma gyógyszertár), melyről már 1906-tól találhatunk tudósításokat, az épülettel szemben az útzáró rendőr bodegája

2. az épület alapjai, elhelyezkedése változatlanok minden felhasznált forráson:

2.1. Budapest nagyméretarányú kerületi térképsorozata, 1970

2.2. légifotó, 1971.10.28.

2.3. légifotó, 1978.08.19.

2.4. légifotó, 1983.05.27.

3. Vidámvásár u. 6.

1. az épület elhelyezkedése az 1970-ben készült térképen azonos a maival, és ezen a térképen megtalálható a Vidámvásár u. 1. épülete is.
2. az épület elhelyezkedése változatlan a légifelvételeken:
 - 2.1. légifotó, 1971.10.28.
 - 2.2. légifotó, 1978.08.19.
 - 2.3. légifotó, 1983.05.27.
4. Vidámvásár u. 3.,
 1. a Vidámvásár u. 1. szomszéd épülete
 2. az épület alapjai, elhelyezkedése változatlanok minden felhasznált forráson:
 - 2.1. Budapest nagyméretarányú kerületi térképsorozata, 1970
 - 2.2. légifotó, 1971.10.28.
 - 2.3. légifotó, 1978.08.19.
 - 2.4. légifotó, 1983.05.27.

A botlatókövek elhelyezésére vonatkozó írott vagy „íratlan” szabályok:

A botlatókövet az áldozatok utolsó szabadon választott lakóhelye előtt, a járdába süllyesztve kell elhelyezni oly módon, hogy teljes mértékben belesimuljon a járdába, elkerülve bármilyen baleset vagy beszennyeződés lehetőségét.

1. A botlatókövet kitaláló és rendszeresen el is helyező művész, Gunter Demnig irányelve szerint a botlatókövet a járda közepén szükséges elhelyezni, szemben a házzal.

2. A felirat a bejárattal szemben állva kell olvasható legyen. A kijelölt helyet szükség esetén egy helyszíni bejárás alkalmával is lehet pontosítani.

3. 1 db. botlatókő mérete: 96 x 96 x 100 mm (szélesség x hosszúság x magasság), anyaga: betonkockára rögzített rézlemez. Az elhelyezéshez a rögzítés okán szükséges mintegy 2 cm ráhagyás, ami a magasságot, és néhány milliméter, ami a szélességet és a hosszúságot illeti.

4. A botlatókövet valamilyen rögzítőanyaggal kell végső helyére behelyezni. A rögzítés általában meg szokott kötni az elhelyezést követő rövid megemlékezés alatt. Ha nem, valamilyen bóját vagy egyéb jelzést kell odatenni – baleset elkerülése végett.

A fent felsoroltakat figyelembe véve a botlatókövek elhelyezésére az alábbi koordinátákat javasoljuk:

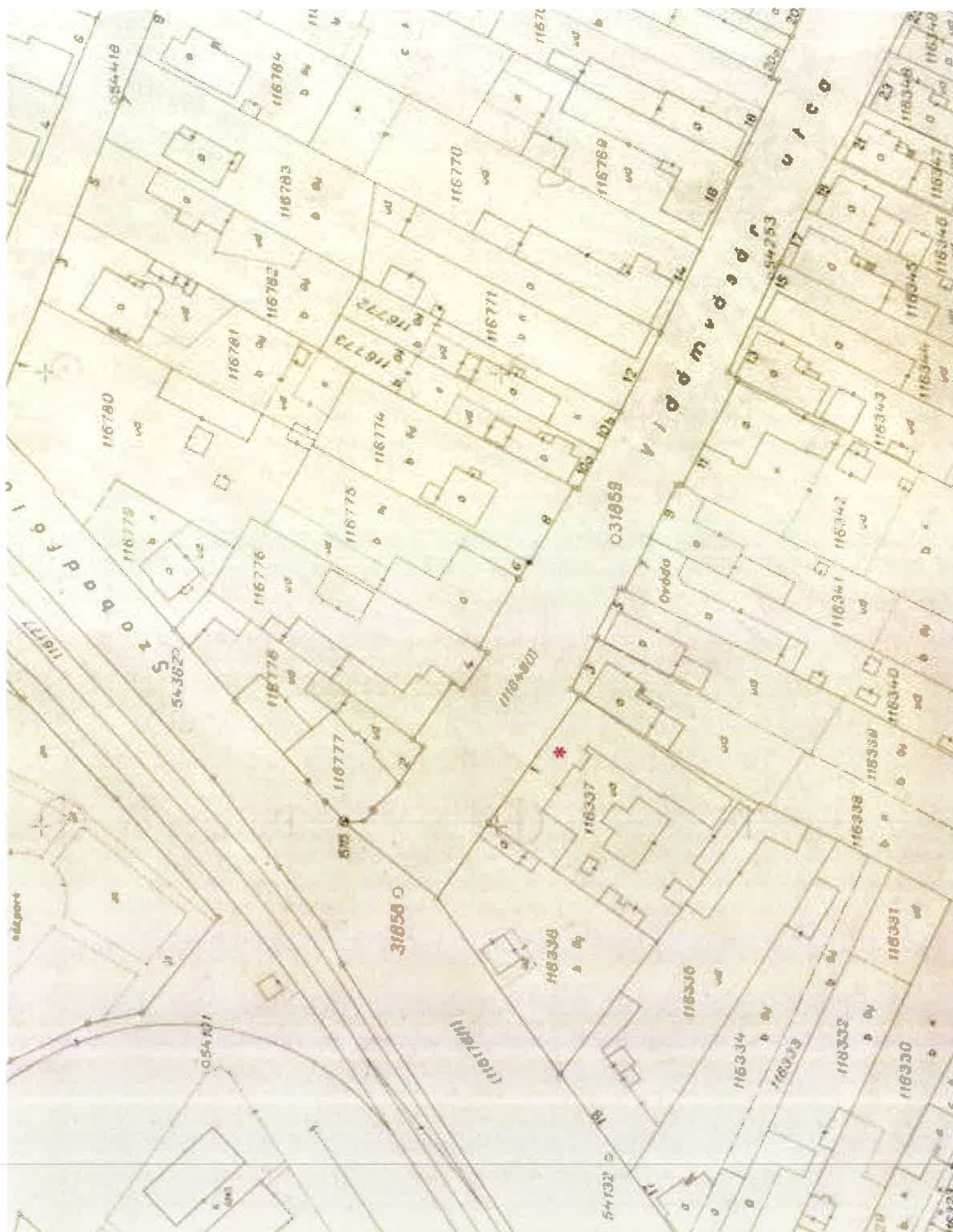
47.519999, 19.220246

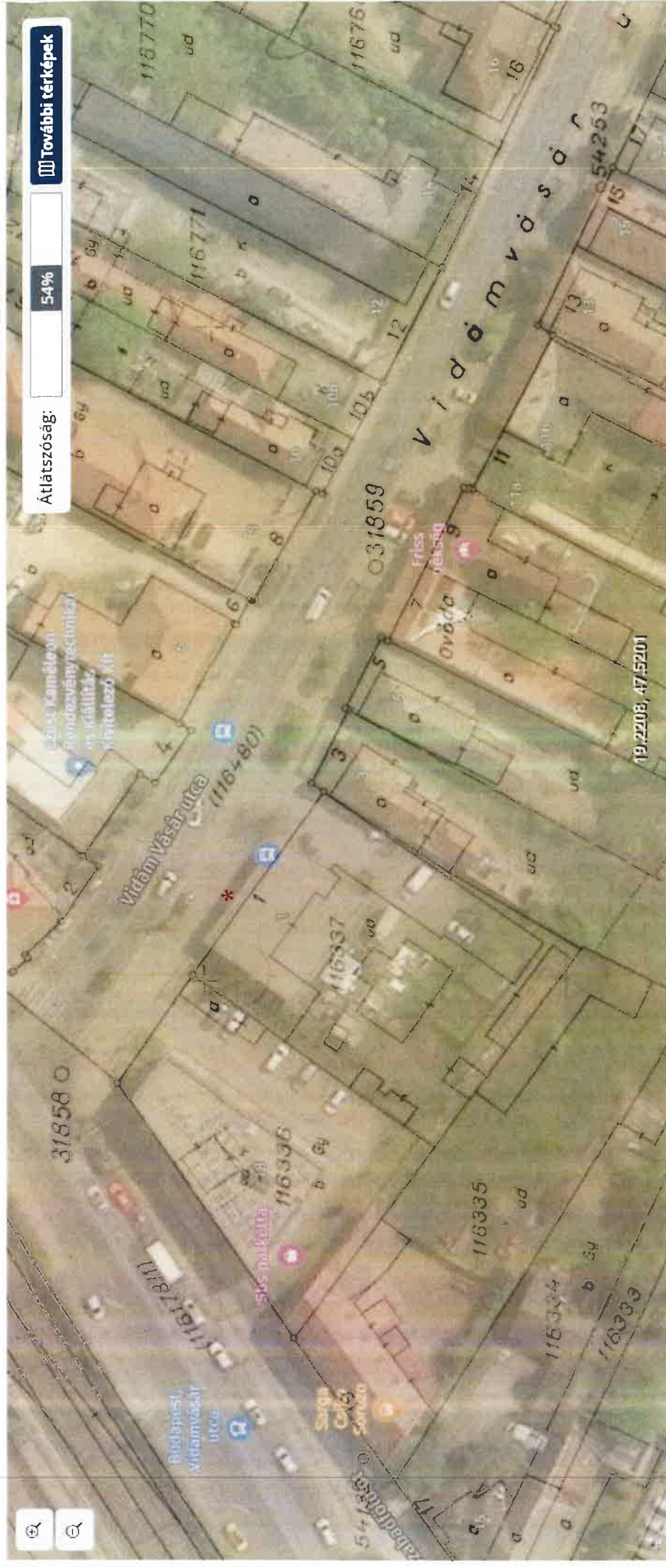
Szövegesen:

az egykori épület helyén elhelyezkedő élelmiszerbolt középső kirakatának közepére eső felezővonalában, a járdán található aszfaltozott buszmegálló szélességének felső 1/3-ában található metszéspontjában található területen.

Képpel illusztrálva:

Budapest nagyméretarányú kerületi térképsorozata
(1944-1986)

HERE térkép (műhold)

Alap

Opciók

• Megosztás

Vásárlás

Térkép Ortofoto

Budapest XVI. kerülete (666)

1968-0005-4006

1968. március 24.

1968-00... 1968-00...

CIMKÉZEM

VISSZA A TÉRKEPHEZ

Térkép Ortofoto

Budapest XVI. kerülete (666)

1971-0198-5366

1971. október 28.

1971-01... 1971-01...

CIMKEZEM

VISZSA A TÉRKÉPHEZ

Budapest VIII. kerülete (666)

1978-0216-5687

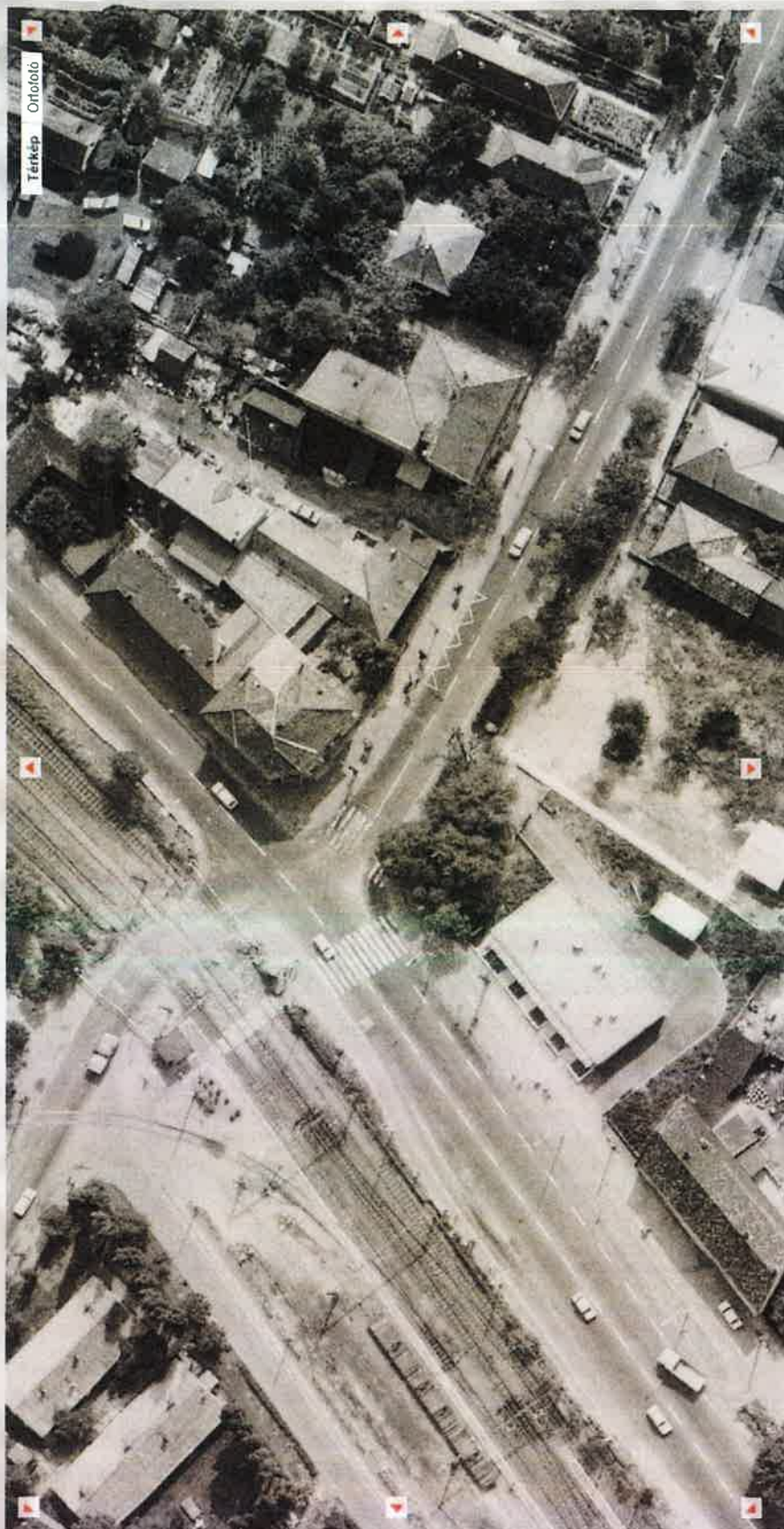
1978. augusztus 19.

1978-02... 1978-02...

CIMKÉZEM

VISSZA A TÉRKÉPHEZ

Térkép Ortofoto

Budapest XVI. kerülete (656)

1983-0049-5473

1983. május 27.

1983-00... 1983-00...

CÍMKÉZEM

VISSZA A TÉRKÉPHEZ

ITT LAKOTT

SZERB ANTAL

SZ. 1901.

MUNKASZOLGÁLATOSKÉNT

1945 I. 27-ÉN BALFON

MEGHALT

ITT LAKOTT
REJTO JENŐ
SZ. 1906
MUNKASZOLGÁLATOSKÉNT
A KELETTI FRONTON
1943-BAN ELTÜNT

ITT LAKOTT

RADNÓTI MIKLÓS

SZ. 1909

MUNKASZOLGÁLATOSKÉNT

HALÁLMEHEIDEN

MEGÖLTÉK 1944. XI. 9.-ÉN

A GYÓR MELLETTI ÁRDÁVAL

